Tukholma - 4.6.1947

Hyvä toveri! Sydämellinen kiitos kirjeestäsi. Sen saapuminen on minulle aina juhlapäivä. Sellaista kirjettä kuin oli esim. viimeinen kirjeesi, en ole monasti saanut, tuskin koskaan ennen. Sen avomielisyys ja luottamuksellisuus teki minuun syvän vaikutuksen. Yksi sellainen kirje antaa ihmisestä, nimenomaan sen sisimmästä olemuksesta, selvemmän ja paremman kuvan kuin ulkokohtaisiin tekijöihin pohjautuvat pitkäaikaiset elämäkerrat tai vuosikymmeniä kestänyt pinnallinen kanssakäyminen. Hyvienkin ystävien kirjeenvaihto on liiankin usein ystävällisestä sävystään huolimatta vailla sysyttävää kipinää tai paremmin sanoen – valaisevaa valoa. Kirjoittajan todellinen minä jää epäselväksi tai saa siitä kokonaan väärän kuvan.

Erikoisesti lämmittää minua kirjeessäsi se tapa, millä puhut suhteestasi Suomeen ja sen työväenluokkaan. Muutama koruton lause, muutama ajatus siinä osoittaa hämmästyttävän kirkkaasti, mitä tämä maa, sen kansa ja ennen kaikkea sen työväenliike on Sinulle merkinnyt ja merkitsee tänä päivänä. Kuinka sydämestäni toivoisinkaan, että voisit sinne vielä siirtyä ja lopettaa niiden osittain kesken jääneiden historian lukujen kirjoittamisen, jonka tämän vuosisadan ensimmäisellä ja toisella vuosikymmenellä niin loistavasti aloitit.

Naputtelin tuossa Johnille eräänlaisen tilannekatsauksen. Jos ehdit silmäillä sen lävitse ja jos siinä on jotakin, jota voit käyttää hyväksesi lehdessä tai muuten, niin ole hyvä. Lehteä varten koetan lähipäivinä naputtaa pari aktuellia erikoisjuttua.

Mainitsit Kravtsenkon kirjeestä. Olen sen lukenut. Se ilmestyi ruotsiksi 4 – 5 kk. sitten Todellakin valaisevin teos mitä Neuvostoliitosta on kirjoitettu. Siinä on paljon sellaista, minkä todenperäisyyttä en voi konstateerata, koska tietoni eivät ulotu kaikille hänen koskettamilleen aloille, mutta niiden asioiden kohdalla, jotka tunnen pitävät hänen kuvauksensa kaikessa karmeudessaan paikkansa. Tämän perusteella voin päätellä, että hänen kuvauksensa muiltakin kohdiltaan on totta.

Olen jatkuvasti ollut intiimissä kosketuksissa Suomessa olevien tovereitten kanssa. Heitä on täällä käymässä joka viikko. Varsinkin ammattiyhdistysmiehiä. Utrio oli meillä myöskin pari viikkoa sitten. Häneltä kuulin, että muistelmasi ilmestyy lähiaikoina. Tannerin nuoruuden muistelmat ilmestyvät myöskin. Samoin Miina Sillanpään. Odotan kaikkia kiinnostuksella. Uskon, että niistä tulee menekkikirjoja, vaikka kirjamarkkinat yleensä ovat hiljaiset. Eilen resoneerasin V. Leskisen ja Penna Tervon kanssa. Huomenna tulee ministeri Takki. Yleensä he ovat optisempia edessä olevaan kehitykseen nähden, kuin esim. vielä vuosi

sitten. Kunhan taas saan aikaa, kertoilen Sinulle heidän aatoksistaan y.m. kotimaan kuulumisista.

Toivotan Sinulle ja puolisollesi terveyttä ja hyvää kesää. Odotan jälleen kirjettäsi.